

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15025645	IES Ricardo Carvalho Calero	Ferrol	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Artes Escénicas II	2º Bac.	4	116

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	4
4.1. Concrecións metodolóxicas	8
4.2. Materiais e recursos didácticos	9
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	9
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	9
6. Medidas de atención á diversidade	10
7.1. Concreción dos elementos transversais	10
7.2. Actividades complementarias	11
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	11
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	12
9. Outros apartados	12

1. Introducción

A materia de artes escénicas ten un carácter eminentemente práctico converténdoa nun espazo de experimentación e exploración colectiva desde o que fomentar o desenvolvemento da expresividade e a creatividade.

A materia está deseñada a partir de cinco obxectivos, que se vinculan cos obxectivos xerais da etapa e coas competencias clave previstas para o bacharelato. Estes obxectivos permítenlle ao alumnado participar da vida cultural da súa contorna, difundir e valorar o patrimonio. Facilitan, igualmente, o enriquecemento do seu imaxinario, o crecemento do seu repertorio persoal de recursos, a ampliación das súas posibilidades de gozo das manifestacións artísticas e a identificación de oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico ou profesional ligadas a estas artes.

Así mesmo, favorecen o criterio estético, as habilidades de comunicación e negociación, o autocoñecemento, a creatividade, a empatía, a imaxinación e o espírito emprendedor.

Os contidos da materia están secuenciados en 6 unidades coa idea de tratar dúas unidades por cada trimestre.

A intención é que a materia se articule a través de varios proxectos escénicos que se desenvolvan ao longo do curso e se interpreten diante de público da comunidade educativa do noso centro.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Analizar manifestacións escénicas de diferentes épocas e tradicións, describindo as súas características, establecendo relacións co seu contexto e identificando posibles influencias e proxeccións, para valorar o patrimonio e enriquecer o imaxinario propio.	2-3	3		1-2	20	1		1-2
OBX2 - Explorar as posibilidades expresivas de diferentes sistemas, medios e códigos de significación escénica, a través de actividades de carácter práctico, para incorporar o seu uso ao repertorio persoal de recursos e desenvolver o criterio de selección dos máis adecuados á intención comunicativa.	1			1	11-20	1	3	31
OBX3 - Abordar a recreación e representación da acción dramática, a partir da construción colectiva de escenas que mostren todo tipo de personaxes e conflitos, para desenvolver habilidades de comunicación e negociación e reforzar o autocoñecemento, a creatividade, a empatía, a imaxinación e o espírito emprendedor en diversas situacións e contextos.	1			2	11-20	1	1	31
OBX4 - Realizar proxectos de creación e difusión escénica, planificando as súas fases, seleccionando e estruturando os elementos de significación e asumindo diferentes funcións con iniciativa e responsabilidade, para expresar unha intención comunicativa, enriquecer a contorna cultural e identificar oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico ou profesional.	3			2	31-40	2-3	2-3	41-42

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Valorar criticamente manifestacións escénicas, identificando o público ao que se dirixen e analizando as súas características e os seus orzamentos artísticos, para desenvolver o criterio estético, difundir o patrimonio e ampliar as posibilidades de gozo das artes escénicas.	1-3			1-2	40	1		1-2

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Introdución	Achegamento inicial e repaso dos conceptos básicos da materia.	10	20	X		
2	O patrimonio escénico	Trataranse as manifestacións escénicas e a súa historia ademais das tendencias actuais nas representacións.	20	26	X	X	X
3	Expresión e comunicación artística	Análise das estruturas dramáticas actuais, dos espazos non escénicos e das personaxes.	20	20		X	X
4	A interpretación	Unidade centrada principalmente no afondamento nos instrumentos do intérprete así como na construción actual do personaxe dramático.	20	20		X	
5	A representación escénica	Práctica do deseño, produción e realización dun proxecto escénico.	20	20		X	X
6	A recepción nas artes escénicas	Afondamento nas estratexias e técnicas de análise das manifestacións escénicas.	10	10		X	X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Introdución	20

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Analizar, cun vocabulario adecuado, manifestacións escénicas de diferentes épocas e tradicións, describindo as súas características, establecendo relacións co seu contexto e evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa recepción activa.	Recoñecer e analizar con vocabulario axeitado algunha manifestación escénica traballada.	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- As artes escénicas e a súa historia: cambios e transformacións.

UD	Título da UD	Duración
2	O patrimonio escénico	26

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Analizar, cun vocabulario adecuado, manifestacións escénicas de diferentes épocas e tradicións, describindo as súas características, establecendo relacións co seu contexto e evidenciando unha actitude de apertura, interese e respecto na súa recepción activa.	Recoñecer e analizar con vocabulario axeitado algunha manifestación escénica traballada.	PE	100
CA1.2 - Valorar criticamente os hábitos, os gustos e os referentes escénicos de diferentes épocas e tradicións, reflexionando sobre a súa evolución e sobre a súa relación cos do presente.	Realizar unha reflexión dalgún referente escénico tendo en conta a súa evolución.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- As artes escénicas e a súa historia: cambios e transformacións.
- Significado social das artes escénicas: memoria e reflexo. A perspectiva de xénero e a perspectiva intercultural. Identidade e performatividade.
- Manifestacións espectaculares: rituais e sociais. Os festexos populares.
- Tendencias actuais na representación escénica e performativa.
- Manifestacións escénicas e performativas non orais.

UD	Título da UD	Duración
3	Expresión e comunicación artística	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Recrear a acción dramática, o deseño de personaxes e a configuración de situacións e escenas, seleccionando as técnicas do repertorio persoal de recursos máis adecuadas á intención comunicativa.	Conseguir recrear unha pequena dramatización escollendo con corrección a técnica adecuada.	PE	50
CA2.1 - Participar, con iniciativa, confianza e creatividade, na exploración de sistemas, medios e códigos de significación escénica, a través de actividades de carácter práctico.	Participar nas actividades de carácter práctico seguindo as instrucións dadas.	TI	50
CA2.2 - Utilizar as diferentes técnicas de interpretación de forma creativa, seleccionando os recursos propios da expresión corporal para adaptarse ás esixencias dramáticas previamente establecidas.	Lograr adaptarse ás esixencias dramáticas establecidas na práctica proposta.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Actos performativos: xeración de realidade. - Características do espazo escénico/performativo actual. - Estruturas dramáticas actuais. A memoria performativa. - A personaxe en acción nas manifestacións actuais. - Espazos non escénicos: adaptación de recursos plásticos a manifestacións escénicas e performativas. - Xogo dramático, improvisación, dramatización e creación colectiva.

UD	Título da UD	Duración
4	A interpretación	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Recrear e representar a acción dramática, demostrando precisión, eficacia e expresividade, seguindo as indicacións da dirección, mantendo a concentración e xestionando de forma guiada a ansiedade e o medo escénico.	Participar na representación dramática proposta seguindo as indicacións da dirección e facendo un bo uso da xestión do medo escénico.	PE	15
CA3.1 - Empregar diferentes técnicas de interpretación de forma creativa, aplicando estratexias de memorización e valorando os ensaios como espazos de escoita, diálogo e aprendizaxe.	Respectar e participar nos ensaios das interpretacións propias e do grupo facendo propostas e acollendo as do resto do grupo.	TI	85

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Métodos interpretativos actuais. - Afondamento nos instrumentos do intérprete: expresión corporal, xestual, oral e rítmico-musical. A conciencia emocional. - A construción actual do personaxe dramático. - Creación performativa: proceso e execución. Posibilidades de crecemento persoal, social, académico e profesional relacionadas coa materia.

UD	Título da UD	Duración
5	A representación escénica	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Participar, con iniciativa, responsabilidade e conciencia de grupo, no deseño, a planificación e a realización de proxectos colectivos de creación e difusión escénica, organizando correctamente as súas fases, distribuindo de forma razoada as tarefas, avaliando a súa viabilidade e sostibilidade, e seleccionando e estruturando os elementos de significación, así como as directrices de interpretación, representación ou escenificación.	Participar na realización de proxectos asumindo unha función de responsabilidade facendo propostas e tomando a iniciativa nalgunha das fases de creación do proxecto.	PE	75
CA4.2 - Avaliar e presentar os resultados de proxectos de creación e difusión escénica, analizando a relación entre os obxectivos expostos e o produto final obtido, e explicando as posibles diferenzas entre eles.	Analizar en profundidade os resultados facendo algunha proposta de mellora e autocrítica.	TI	25

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O deseño dun espectáculo: equipos, fases e áreas de traballo. Espazos escénicos e espazos non escénicos. Integración de linguaxes non orais e tecnolóxicos. - A dramaturxia no deseño dun proxecto escénico. - A produción e a realización dun proxecto escénico. - A dirección artística en proxectos escénicos. - Os ensaios: funcións da dirección escénica e rexeduría. - Representación de espectáculos escénicos. Oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico e profesional vinculadas coa materia. - Exhibición, difusión, distribución e avaliación de produtos escénicos. - Estratexias de traballo en equipo. Distribución de tarefas e liderado compartido. Resolución de conflitos.

UD	Título da UD	Duración
6	A recepción nas artes escénicas	10

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.3 - Identificar oportunidades de desenvolvemento persoal, social, académico ou profesional relacionadas co ámbito artístico, comprendendo o seu valor engadido e expresando a opinión persoal de forma crítica e respectuosa.	Presentar un estudo das oportunidades de desenvolvemento artístico de xeito respectuoso e con críticas orixinais e fundamentadas.	PE	25
CA5.1 - Valorar a recepción brindada a un espectáculo determinado, relacionando as características da obra, o contexto da posta en escena e as reaccións do público.	Analizar de xeito profundo a reacción do público.	TI	75
CA5.2 - Realizar e compartir recensións e críticas escénicas, empregando a terminoloxía adecuada, consultando fontes fiables e reflexionando, con rigor e solidez, sobre as características, os orzamentos artísticos e a recepción da obra.	Presentar unha análise e crítica con vocabulario específico, facendo comparativas fiables e rigorosas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias e técnicas de análises de manifestacións escénicas. O texto na súa relación coa posta en escena. - A crítica escénica. Estratexias e técnicas de elaboración dunha recensión. - O respecto da propiedade intelectual. A protección da creatividade persoal.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía predominante será a aprendizaxe baseada en proxectos e aprendizaxe baseada en retos.

A primeira resulta a aprendizaxe máis axeitada para garantir o tratamento de todos os contidos previstos e a superación dos criterios de avaliación que se propoñen, pois requiren a identificación dunha necesidade informativa, a planificación e a distribución de tarefas entre os membros dun grupo, a realización de pequenas investigacións e tarefas integradas de cara á elaboración dun produto final que cómpre comunicar.

A aprendizaxe baseada en retos porase en acción nos proxectos finais, abordando retos que o alumnado terá que resolver, problemas, creación de bosquejos intermedios e verificación do produto final.

Ademais, promoverase a aprendizaxe cooperativa, facendo fincapé na interdependencia xa que se busca desenvolver diferentes roles por parte do alumnado na creación de produtos escénicos completos.

Estas cuestións inclúen traballo individual, a interacción na aula e a toma de decisións a nivel grupal proporcionando ocasións para que o alumnado cre coñecemento de xeito conxunto.

Moitas das tarefas que se presentarán están pensadas para realizar en grupo de xeito integrador e favorecendo a inclusión de distintos niveis de aprendizaxe facilitando así a atención á diversidade.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Fondos da biblioteca
Aula virtual
Salón de actos
Atrezzo variado
Recursos audiovisuais

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Nos primeiros días de clase, será pasada unha proba na que se pregunte por cuestións básicas das artes escénicas (partes do teatro, tipoloxía das artes escénicas, etc), conceptos que foron traballados en 1º.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	10	20	20	20	20	10	100
Proba escrita	100	100	50	15	75	25	60
Táboa de indicadores	0	0	50	85	25	75	40

Criterios de cualificación:

Durante o curso, haberá:

- Probas escritas. Realizaranse un mínimo de dúas probas escritas por trimestre, correspondentes á proposta escénica (60%) e á parte teórica (40%). Isto non impide que o docente realice a maiores todas aquelas que considere precisas para unha boa aprendizaxe do alumnado e unha mellor avaliación do seu rendemento.

- Traballos:

- a) Crítica dunha obra visionada: 10%
- b) Outros traballos: 30%

As faltas de ortografía poden baixar a nota un 10%.

A nota final obterase cunha media ponderada: 1ª avaliación (30%), 2ª avaliación (30%), 3ª avaliación (40%).

A utilización de métodos fraudulentos para a superación da proba implica o suspenso automático sa proba. Cando exista a sospeita fundada de que se consultaron apuntamentos ou compañeiros ao realizar unha proba, aínda que

isto non se detectase durante o desenvolvemento da proba, a docente poderá facer unha proba de contraste, que trate dos contidos obxecto da sospeita.

A materia considerarase superada cando a nota final sexa 5 ou máis.

Criterios de recuperación:

Durante a primeira e a segunda avaliacións farase recuperación da parte teórica da materia que se teña suspensa; a posta en escena e a crítica será recuperada se é aprobada a seguinte, dado o carácter de avaliación continua que ten esta parte específica da materia. Na terceira avaliación, farase unha recuperación xeral de todo o curso.

En xuño haberá unha recuperación extraordinaria, que consistirá nun único exame no que haberá preguntas de carácter teórico e práctico.

6. Medidas de atención á diversidade

Prestaremos especial atención ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo, ofrecendo diferentes formas de organización dos espazos e tempos da clase, e metodoloxías variadas que permitan a todo o alumnado seguir as explicacións e actividades propostas.

O obxectivo fundamental é asegurar a normalización, inclusión e non-discriminación deste alumnado coa fin de que poida acceder a unha educación de calidade con igualdade de condicións.

Para garantir un apoio axeitado a este alumnado, é fundamental establecer canles de colaboración entre o diverso profesorado que intervén na súa educación, e organizar os recursos persoais e materiais do centro coa fin de desenvolver actividades encamiñadas á inserción e promoción.

Estudiaranse as circunstancias concretas de cada caso, con especial atención ao alumnado con dificultades de aprendizaxe, tendo en conta os diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe, establecendo as liñas educativas a seguir e garantindo así os apoios necesarios. Para elo, a función da coordinación entre docentes, alumnado e familias é fundamental a través da titoría.

Con todo, para a atención á diversidade do alumnado de bacharelato estarase ao disposto na lexislación vixente na Comunidade Autónoma de Galicia.

Algunhas posibles ferramentas para organizar a atención á diversidade serían:

1. Organizar ao alumnado en diferentes agrupamentos nas actividades segundo os seus intereses e motivacións.
2. Utilizar materiais variados en ditas actividades: escritos, audiovisuais, etc.
3. Aplicar diversas técnicas e metodoloxías para explicar un mesmo contido.
4. Manter o contacto permanente con este alumnado a través de entrevista persoal e titorías coas familias para saber que parte da asignatura cóstalles máis seguir.
5. Ofrecerlle tempo extra para asimilar as explicacións (por exemplo algún recreo a semana para consultar dúbidas) e para resolver probas específicas.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual				X	X	
ET.4 - Competencia dixital					X	X
ET.5 - Emprendemento social e empresarial			X	X	X	

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.6 - Fomento do espírito crítico e científico		X				X
ET.7 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Creatividade	X	X	X	X	X	X

Observacións:

Comprensión lectora: Traballárase principalmente a través dos textos para aprender os contidos teóricos.

Expresión oral e escrita: A través da redacción de textos explicativos e traballos de exposición oral.

Creatividade: actividades de escenificación, adaptación de proxectos

Actividades que implican traballo grupal e controlar o noso propio rol dentro do grupo. .

Igualdade entre sexos: Utilización de obras de diversos estilos e épocas compostas tanto por homes como por mulleres, fomentando especialmente o repertorio composto por mulleres e intérpretes femininas.

Fomento do espírito crítico. A través da comprensión dos elementos que conforman a produción artística e dos distintos estilos e xéneros o alumnado conformará unha opinión obxectiva e crítica e isto contribuirá a fomentar un consumo responsable .

Educación emocional e en valores. Actividades grupais nas que é primordial respectar as producións dos demais e axudarse mutuamente para conseguir un produto conxunto.

Competencia dixital: investigación e consulta de contido na rede, traballo na busca de información fiable e filtrada.

Comunicación audiovisual: Gravación, publicación e distribución dos proxectos.

-

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Asistencia a obras teatrais	Asistencia ao teatro para o ver en vivo e realizar unha crítica teatral	X	X	X
Charlas de dramturgos, actores...	Charlas de diferentes persoas relacionadas coas artes escénicas	X	X	X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Ben ou acadado/ mal ou non acadado

Descrición:

A programación é un documento aberto e susceptible de cambios segundo observemos os procedementos que funcionan e os que non. Debe revisarse cada ano coa fin de adaptala mellor á realidade das aulas. A posta en práctica de dita programación é o que nos permite melloralas, recollendo a través dos procedementos de avaliación da propia programación e da práctica docente, a información necesaria para reformala. O proceso de avaliación da propia programación e da práctica docente realízase dentro do Departamento coa información recollida polos docentes sobre diferentes aspectos do desenvolvemento da mesma, que debería incluír unha valoración/avaliación dos estudantes, do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe, que pode realizarse a través dun cuestionario ou unha entrevista con cada alumno a final de curso. Algúns dos ítems a contemplar para avaliar a propia programación e a práctica docente mediante rúbrica son os seguintes:

- Comprobación dos obxectivos propostos: se estes se adaptan ao curso correspondente, se se poden acadar coas unidades propostas, a porcentaxe de alumnado que consegue ditos obxectivos, etc.
- Idoneidade das unidades didácticas propostas: se hai correlación entre obxectivos, contidos e criterios de cualificación nestas, a corrección da temporalización. e se contribúen realmente a acadar as competencias clave.
- Utilidade dos materiais didácticos empregados: comprobar se o alumnado os entende, se son variados, se están adaptados para o alumnado con necesidades educativas específicas e de apoio educativo, se inclúen TIC, etc.
- Valoración dos criterios e instrumentos de avaliación e cualificación: se son útiles e precisos, se os instrumentos de avaliación inclúen métodos cualitativos e cuantitativos, se se inclúen procedementos de recuperación, etc.
- Grao de implicación dos estudantes no proceso de ensino-aprendizaxe: coñecen os obxectivos propostos, o repertorio e actividades parécenlles adecuados, coñecen os criterios de avaliación e cualificación, etc.
- Tido en conta o anterior, elaboración de propostas de mellora.

Os ítems anteriores avalíaranse mediante os indicadores ben ou acadado, mal ou non acadado e regular ou mellorable no caso de que sexa acadado pero que se poida revisar e mellorar.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Para o seguimento da programación, avaliación desta e propostas de melloras utilizaremos unha táboa de indicadores considerando os ítems expostos no punto anterior: "avaliación do proceso de ensino e práctica docente", valorando para cada un deses ítems o grao de consecución e facendo propostas de mellora naqueles puntos que se observen carencias. Así o procedemento de seguimento e avaliación da programación e da práctica docente farase mediante táboas de indicadores, ficha con preguntas a cubrir polo alumnado e entrevista persoal co alumnado.

A partir da análise dos datos extraídos destes procedementos de seguimento, faranse as correspondentes propostas de mellora.

Dito seguimento farase trimestralmente acordando en reunión de departamento os cambios a introducir na programación a través da aplicación proens en cada trimestre e a final de curso de cara ao ano seguinte.

9. Outros apartados